

TŘIKRÁT O ARNICE

redakce

Osobní pocity a vzpomínky nikdy nebyly tím, co by plnilo stránky Arniky. Překvapivě je to ale právě atmosféra minulých časů, co nejsilněji dýchne na každého, kdo zalistuje jejími staršími výtisky. Ti z nás, kteří tyto časy nezažili, si nad zažloutlými listy Arnik často říkají, jaká je to škoda, že tenkrát také nemohli být „u toho“. Dokonce i přesto, že dobře víme, o jak složitou dobu šlo právě na poli ochrany přírody.

Asi tak lze nejlépe vyjádřit to, co z časopisu, určeného původně jen členům dobrovolného aktivu, udělalo ve své době legendu. Důkazem je skutečnost, že při přípravě tohoto čísla vydanému k jubileu chráněné krajinné oblasti, se nám sešly hned tři příspěvky věnované výhradně Arnice. Odkrývají řadu dosud nevyřčených věcí ze zákulisí jejího vzniku a jsou hodně osobní – pro Arniku tedy dost neobvyklé. Jsme však přesvědčeni, že si je Arnika zaslouží a vřele za ně děkujeme. □

KDYŽ JEŠTĚ VE SLAVKOVSKÉM LESE TOKAL TETŘEV HLUŠEC...

(retrospektiva časopisu Arnika)

Jan Harvánek, kdysi odpovědný redaktor Arniky, Mariánské Lázně

Ottův naučný slovník pod heslem retrospektiva uvádí: „pohled zpět do minulosti“. Můj věk mi nedává příliš optimistické pohledy do budoucnosti, a tak se raději budu věnovat právě oněm veselým pohledům do minulosti. A co navíc – slyšel jsem tokat tetřeva hlušce u Lysiny a v Tajze. V té době také vyšlo první číslo časopisu Arnika.

Dva roky po vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les vyšlo první číslo Arniky (1976). Polygrafické možnosti byly v té době značně pionýrské, a tak prvních šest čísel se tisklo na lihovém cyklostylu. Pro dříve narozené a hlavně pro pobavení alespoň stručně popíšu tuto skvělou tiskařskou techniku. Na blánu (na barvicí papír na stranu bez barvy) se psalo psacím strojem (v mém případě

zn. Zeta a posléze Consul) bez barvicí pásky. Písmena prorážela nepropustnou vrstvu. Kladívka psacího stroje údery vmáčkly barvu na křídový papír vespodu. Po ukončení psaní se křídový papír s otištěnou barvou vložil na válec lihového rozmnožovacího stroje. Na otáčející se válec „liháku“ dosedal filcový pásek napouštěný ze zásobníčku denaturovaným lihem. Líh zvlhčoval barvu na křídovém papíru (bláně) a přenášel tisk na kancelářský papír. Dalo se udělat v nejlepším případě 50–60 kopií, koncové kopie byly již špatně čitelné. Čitelný musel být naopak zápis v očíslovaném sešitu – kdy se množilo, proč, kdo množil, kolik výtisků, kdo výtisky dostal a popis rozmnožovaného textu. Po ukončení tisku se musel lihový rozmnožovací přístroj

Ing Richard Švandrlík

TISÍCILETÁ SLOVANSKÁ LÍPA

V ZÁDUBU

šina (pouhých 500 m od Zádubu) nebo z Milhostova s tím,

Starý Zádub nad Mariánskými Lázněmi je velmi staré osídlení. Jeho existence v roce 1193 dokládá se v soupise Hroznatových majetků, darovaných tepelskému klášteři při jeho založení, v papežské potvrzovací listině z 23.5.1273. Ves je tu pod názvem "Zadubo" a jsou tu i jeho sousedé - Zavissino (Závišín) a Milhostenuovo (Milhostov). Obec "za dubem" či "za duby" byla nazvána externě, ze Závišína

Brkoslav severní

ZIMNÍ HOST SLAVKOVSKÉHO
LESA

Jan Harvánek

První předvoj tohoto krásného severského ptáka přilétá do oblasti Slavkovského lesa již uprostřed října. Koncem října a v listopadu se rozléhá jeho hlas v jeřabinových alejích, na okrajích lesů, na stráních a pasekách, všude tam, kde rostou roztroušené bobulové porosty a stromy. Někdo zimní host - brkoslav severní - se ozývá vrčivým SÍRRR, hlubokým BRRTT či krátkým SRPS; někdy též flétnovým DÝ, podobně jako hýl. Za

▲ Ukázka nadpisů kreslených Janem Harvánkem k článkům v Arnikách (1976 a 1986).

uzavřít do zapečetěné místnosti. Komunista se tenkrát strašně bál jakéhokoli necenzurovaného slova.

Od sedmého čísla došlo ke značnému pokroku. Můj přítel Karel Hubáček (karlovarský grafik, sitotiskař a všeuměl) se ujal tisku. Ofsetový tisk znamenal u nás v té době vrchol. A co bylo nejdůležitější - náklad se ustálil na 300 výtiscích. Další pokrok nastal v roce 1982, kdy díky přátelům z CHKO Malá Fatra

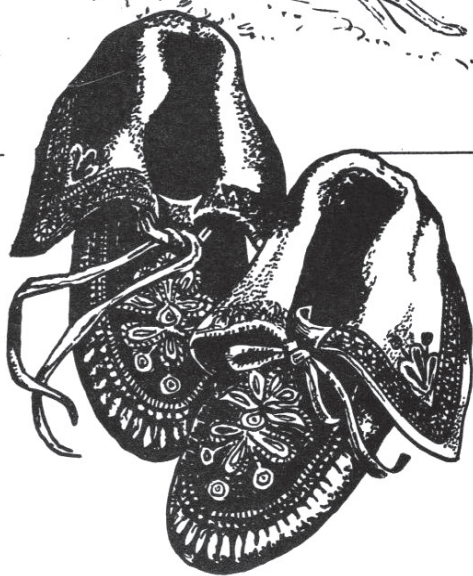
(především díky vedoucímu Správy Ing. Pačáčkovi) se podařilo vniknout do přízně super tiskárny Neografia Martin. Tiskárna vždy natiskla barevnou obálku na šest čísel dopředu. Vnitřek Arniky nadále tiskl mistr Hubáček. I vlastní příprava se značně zlepšila. Povedlo se přelstít komunistickou byrokracií a získat elektronický psací stroj Olivetti. Ten již dokázal automaticky zarovnávat sloupce a vrcholem byla výměnná růžice tří typů písma.

Březová | 9 | kúra

STRÁŽCI POKLADU
ČEPLAGHANI

Hodně šťastných dnů na
stezce dospělých... Stále
modrou oblohu a věčně
mladé srdce...

Získání tohoto fantastického psacího stroje doprovází také mnoho úsměvných okamžiků. Psací stroj byl bohužel kapitalistický výrobek, a tak ho mohl získat pouze podnik, který vyvážel české produkty na západ. Takový podnik sice vyvážel své produkty za dolary, ale ty nedostal. U banky měl účet ve valutových korunách, nebo devizových korunách (nevím, co je správně – dodnes se v tom nevyznám). Mohl si však zakoupit kapitalistický výrobek za české koruny u českého dovozce. Správně duše se našla v Mariánských Lázních. Západočeské dřevařské závody psací stroj zakoupily, dlouhodobě zapůjčily Správě CHKO Slavkovský les a posléze za české korunky jako starý prodaly.

Další velký skok kupředu učinila revoluce v roce 1989. Počítačová technika, grafika, digitální fotografie, tisk. Tisk barevné obálky, ale i černobílého vnitřku velice kvalitně převzala firma Marienprint Planá a sazbu DTP servis Mariánské Lázně. To už je ale skoro současnost.

Dnes již nostalgicky vzpomínám na časy „když ještě ve Slavkovském lese tokal tetřev“. Celá příprava časopisu se dělala doslova na koleně. Ručně se vše kreslilo, typografie se dělala též ručně, fotografie byly často poněkud nečitelné, každé číslo se snášelo (kompletovalo) ručně atd. A občas jsem musel jet do Plzně k papalášům na kobereček. Například, když na obálce byla památkově chráněná hrázděnka a v pozadí se tyčil milíkovský kostel (= prý úděsná propagace církve), anebo když vyšel článek Zaniklá řemesla ve Slavkovském lese a vedle českých názvů byl v závorce uveden historický německý název. Podobných tragicko-humorných příběhů

bych mohl uvést mnoho. Důležité však zůstává, že se podařilo celkem vydat přes 70 čísel (1975–1999). Náklad se v 90. letech zvýšil až na 900 výtisků. Arnika byla neprodejná a zdarma ji dostávali všichni dobrovolní spolupracovníci, ale i další zájemci. Významné bylo i to, že časopis dostávaly všechny obecní, městské a okresní úřady na území Slavkovského lesa, což značně usnadnilo předávání informací a zároveň i otevíralo dveře při různých a mnohdy méně příjemných jednáních. Dalším vydavatelským přínosem bylo i vydání 16 čísel „Březové kůry“, která byla určena mladým ochráncům přírody Slavkovského lesa. Březová kůra vycházela víceméně coby samizdat.

Stará Arnika by nebyla Arnikou bez rozsáhlého kolektivu spolupracovníků. Za desítky bych jmenoval alespoň Dr. Stanislava Buračoviče, Ing. Standu Wiesera, Ing. Miroslava Tréglera, Láďu Plachého, Zdeňka Buchteleho, Ing. Zdeňka Němce, RNDr. Jirku Bytla, Ing. Dana Lindenbergera, Petra Berana, PhDr. Vladimíra Mašáta, Ing. Josefa Královce, Dr. Vladimíra Kajlíka nebo RNDr. Jaroslava Bočka. Po celou dobu prováděla nezištně kontrolu české gramatiky a celkovou korekturu textu paní profesorka Jarmila Hůrková (maminka známého mariánskolázeňského lékaře Petra Hůrky). Ve výčtu skvělých jmen bych mohl pokračovat ještě dlouho, ale degenerativní aktivita mého mozku stále pokračuje, takže se omlouvám těm neuvedeným.

Slavkovský les v těchto dnech oslavuje požeňnané čtyřicáté výročí a Arnika opět též vychází. Z toho mám velikou radost. Přeji tak všem oslavencům a Arnice především, mnoho dalších a především úspěšných roků. ■

◀ *Březová kůra, časopis pro mladé ochránce přírody Slavkovského lesa.*